

Wetenswaardigheden april - juli 2021

Marie-Antoinette Bäckes (coördinator Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg) en Douwe Dronkert (communicatie-generator Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg)

Deelnemers

In totaal nemen 26 verpleeghuizen deel. In de afgelopen maanden is een klein wooninitiatief uit Oud Beijerland bij de beweging aangesloten: [lets terug doen](#). Gré Wiskerke en Marie-Antoinette Bäckes hebben het kennismakingsgesprek gehad met de zeer gemotiveerde initiatiefnemer, Petra van Sabben. Voor meer informatie over de deelnemende organisaties, zie deze pagina op ons sociaal platform: www.radicalevernieuwing.nl/deelnemers/

Kernteam

Na jaren actieve inzet in het kernteam hebben Anthonie Maranus, Anton van Mansum en Sander Verschure van Surplus afscheid genomen van het kernteam om plaats te kunnen maken voor nieuwe deelnemers. Ook Hans van Amstel van Warm Thuis heeft zich teruggetrokken uit het kernteam. Al deze mensen blijven actief betrokken in de beweging, alleen niet langer in het kernteam. Patricia Bender en Mark Kuilder van [Raffy-Lale-Leystroom](#) zijn de nieuwe leden van het kernteam.

Het kernteam wordt nu gevormd door:

Lia de Jongh en Eva van Zelm, Topaz

Gré Wiskerke en Elly van der Wijk, Leyhoeve

Renée Wilke, Daphne Mensink en Judith van Zelst, Sensire

Caroline Beentjes en Clementine Schuurman, Woonzorggroep Samen

Lies Zuidema en Claudia Muntenaar, Brentano

Heidi de Bruijn en Emmely Hoek, Carintreggeland

Patricia Bender en Mark Kuilder, Raffy-Lale-Leystroom

Vanuit het kernteam hebben Lia de Jongh (Topaz), Caroline Beentjes (Woonzorggroep Samen) en Marie-Antoinette Bäckes op 28 juni jl. een online gesprek met de inspecteurs V&V van IGJ.

Reflectiegesprekken en -bijeenkomsten

Afgesproken is dat bij iedere deelnemende zorgorganisatie minimaal jaarlijks een reflectiegesprek plaatsvindt. Iedere organisatie kiest hiervoor de inhoud die relevant en helpend is voor de doorontwikkeling in de eigen organisatie. En kiest ook de eigen vorm van het reflectiegesprek en de betrokkenheid van mensen (intern en extern). In de ene organisatie bijvoorbeeld een gesprek aan tafel, in de andere organisatie een 'oploop' of een bijeenkomst.

In de afgelopen maanden waren deze bij Brentano, Surplus en Topaz.

In Brentano was een bijeenkomst met een groep 'sleutelpersonen' in de organisatie, met verschillende rollen en functies. Aukje Lausberg en Marie-Antoinette Bäckes (LOC Waardevolle zorg, ondersteuner van de beweging) namen ook deel. Met elkaar is stilgestaan bij wat goed gaat, maar ook bij vanzelfsprekendheden die doorbroken zouden kunnen worden. Er is een kleine groep gevormd die met elkaar de goede voorbeelden in de organisatie meer aandacht willen geven.

Bij Topaz was een reflectiegesprek met de bestuurder, coördinator en een lid van de raad van toezicht. Marthijn Laterveer en Marie-Antoinette Bäckes (LOC), Rick Hagelstein (VWS) en Anne-Mei Thé (Sociale Benadering) namen ook deel. Het werd een mooi gesprek, waarbij je je weer realiseert hoe belangrijk het is open te luisteren en te kijken naar mensen en situaties, we zijn zo geneigd met een gekleurde bril te kijken.

Bij Surplus vond het gesprek in delen plaats: eerst een voorgesprek van de bestuurders en coördinator met Rick Hagelstein, Daphne Mensink (van collega-deelnemer in de beweging Sensire) en Marie-Antoinette Bäckes, waarin is verteld over de consequenties die Surplus heeft verbonden aan de visie 'Zie mij'. Surplus organiseert expedities, zodat mensen uit hun organisatie met elkaar vaardigheden kunnen leren om om te gaan met complexe vraagstukken, vanuit de visie 'Zie mij'. Er is aandacht voor leiderschap en er ontstaan 'pleisterplaatsen' waar mensen uit de organisatie met elkaar thema's kunnen bespreken, om aan te pakken (vernieuwen) en waarin ruimte is voor intervisie. Rick, Daphne en Marie-Antoinette hebben vervolgens deelgenomen aan zo'n goed bezochte bijeenkomst over het thema 'privacy'. Vervolgens is in de kleinere groep nagepraat: wat hebben we in deze bijeenkomst beleefd en gezien?

Sander Verschure, coördinator bij Surplus, schrijft hierover: 'Belangrijk inzicht is dat je met de reflectiegesprekken hulp krijgt om wat afstand te nemen tot het proces waar je middenin zit, om het vanuit een breder perspectief te kunnen bezien. Uitzoomen. En dat is wenselijk, aangezien je zelf vaak blind bent voor veel dingen die gebeuren. De goede feedback die we kregen is bemoedigend voor ons.'

Actieteams

Actieteam reflectiegesprekken

Dit nieuwe actieteam, onder leiding van Renée Wilke (Sensire) is twee keer bijeen geweest. Naast Sensire nemen ook Brentano, Topaz en Woonzorggroep Samen deel. Het doel van het actieteam is om vanuit de reflectiegesprekken inspiratie en 'rode draden', inzichten, vraagstukken en dergelijke te verzamelen zodat de beweging hiervan kan leren.

De leden van het actieteam:

1. Bieden aan om persoonlijk deel te nemen aan de reflectiegesprekken om mee te denken en te helpen reflecteren.
2. Bieden aan externe betrokkenen bij de beweging Radicale vernieuwing uit te nodigen voor de reflectiegesprekken.

Je kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld:

- vertegenwoordigers van partners in de beweging (zoals VWS, IGJ, zorgkantoren)
- inspirerende experts (zoals Anne-Mei The, hoogleraar Langdurige zorg en dementie of Simon van der Veer, adviseur en schrijver over cultuurverandering).

Actieteam Radicale vernieuwing zorgonderwijs

Op 17 mei was een goed bezochte online bijeenkomst van het actieteam Radicale vernieuwing zorgonderwijs. Enkele deelnemers van het actieteam hadden hun collega van de onderwijsorganisatie uitgenodigd om ook deel te nemen. Tijdens deze bijeenkomst zijn vooral een paar inspirerende praktijkverhalen gedeeld en is hier in kleine groepen over doorgepraat met elkaar.

De korte pitches van onderstaande drie vernieuwende initiatieven uit ons landelijke netwerk zijn opgenomen. Net als drie korte video's met hoogtepunten van de uitwisseling tussen alle deelnemers.

[Kijk en lees hier het verslag met de video's.](#)

- **Amstelring, Nel Rol**
'Liefdevolle, betekenisvolle zorg' is het motto van Amstelring. De focus op de relatie tussen cliënten, naasten en medewerkers heeft consequenties voor het zorgonderwijs en voor iedereen die hierbij betrokken is. Ervaringen hiermee vanuit enkele nieuwe leerafdelingen en de Experience van ROC TOP en Amstelring.
- **De Leyhoeve, Danitsja Mulder**
'Samen aangenaam oud worden', het motto van De Leyhoeve, vraagt investeren in zorgonderwijs. Het zorgonderwijs is steeds meer gebaseerd op de visie van de organisatie en op de dagelijkse praktijk. Hoe kun je deze vernieuwing versterken met regionale samenwerking? Ervaringen vanuit de provincie Groningen.
- **Mijzo, Jessie Wagemakers**
'Oog hebben voor elkaar, ziet mij'. Dit is het motto van Mijzo. Hoe ziet een goed leerklimaat eruit voor leerlingen en medewerkers? Welke vernieuwende vormen voor begeleiding zijn er? Alleen door werkbegeleiders en praktijkopleiders? Of kan het ook anders? Wat vraagt dit van zorgorganisaties en onderwijsorganisaties?

Op 6 april was een bijeenkomst over de voorbereiding van een vakschool Waardevolle zorg met een aantal vertegenwoordigers van regio's die hier belangstelling voor hebben. [Lees hier meer over de vakschool.](#)

Actieteam Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten

Op 11 mei was de bijeenkomst van het actieteam, waarin de tussentijdse resultaten en inzichten in de pilot Wet zorg en dwang zijn besproken. Op basis hiervan stellen de trekkers van de pilot, Saskia van Opijnen en Caroline Beentjes samen met LOC een notitie op met de tussentijdse adviezen voor het veld en voor VWS. Op 6 juli aanstaande worden deze adviezen met VWS-directeur langdurige zorg Theo van Uum besproken.

Het schriftelijk advies zal worden vergezeld door enkele mini-documentaires, waarin medewerkers uit deelnemende organisaties vertellen over hun ervaringen en oplossingen. Deze komen ook via onze media beschikbaar.

Theo van Uum vroeg in het voorjaar in het overleg van het kernteam met VWS om deze voorlopige adviezen voor de zomer met hen te delen. Dit geeft VWS de mogelijkheid om deze adviezen te betrekken bij de evaluatie van het overgangsjaar en de daarop volgende wetswijziging van de Wet zorg en dwang. Het ministerie heeft aangegeven blij te zijn met de pilot vanuit de beweging, omdat het organisaties betreft die vanuit visie en inhoud willen ervaren waarin deze wet helpend is en wat belemmert.

Actieteam Betrekken van de omgeving bij het huis

Vanwege de corona-maatregelen was het niet mogelijk om elkaar al live te ontmoeten in Riederborgh, zoals afgesproken. Dit was de reden voor de trekkers van dit actieteam Hans van Amstel (Warm Thuis) en Rob Keijzer ('t Zorghuus) om een online bijeenkomst te organiseren op 21 april.

Het thema was: Het (wenkend) perspectief voor verpleeghuiszorg na 2030. Als we uitgaan van de [visie](#) binnen de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg, wat betekent dit voor onze manier van bouwen en organiseren? Zien we dan meer leefgemeenschappen voor ons? Met groeiend informele ondersteuning en zorg? Hoe kan dit eruit zien?

De titel en doel van dit actieteam is: 'Betrekken van de omgeving bij het huis'. Maar de conclusie van vandaag is een andere. We willen niet uitgaan van de zorg, die iemand op een bepaald moment nodig heeft. We willen uitgaan van het leven! Een meer logische titel en doel van dit actieteam is: 'Betrekken van de zorg bij het (samen)leven'!

Door dit als uitgangspunt te nemen én door initiatieven te nemen die hierop gebaseerd zijn, kan de verpleeghuiszorg er totaal anders uit gaan zien.

Actieteam Ambassadeurschap, zichtbaarheid en landelijke impact

Afgesproken is om in 2021 het accent te leggen op het vergroten van de landelijke zichtbaarheid van de vernieuwing. Door te laten zien wat in de praktijk van alledag verandert. En door problemen in beeld te brengen en oplossingen te laten zien vanuit de relatie cliënt-naasten-medewerker. Dit gaat het actieteam doen door de activiteiten die de deelnemende organisaties zelf ondernemen om de zichtbaarheid te vergroten, te versterken. En dit ook te doen met de actieteams in de beweging.

Op 27 mei stond een thema op de agenda, waar in de pilot Wet zorg en dwang veel aandacht voor is: gesloten deuren.

Eva van Zelm, trekker van dit actieteam, had enkele vertegenwoordigers van Sensire uitgenodigd ('Ruimte voor dementie').

Uitgaan van vrijheid en beseffen dat 'het gek is dat we het normaal vinden' dat deuren van verpleeghuizen gesloten zijn, raakt de essentie in de beweging Radicale vernieuwing. Er is nagedacht wat we met de deelnemende organisaties en de partners in de beweging kunnen ondernemen om deze bewustwording in ons land tot stand te brengen én te laten zien wat het vraagt om de deuren te openen: voortdurende dialoog met cliënten, naasten, zorgprofessionals, leidinggevenden, omgeving, etc.

Daphne Mensink (Sensire) pakt de handschoen op en treft voorbereidingen om hiervoor een nieuw actieteam te starten.

Actieteam Radicale vernieuwing en technologie

Het actieteam, onder leiding van Elly van der Wijk (Leyhoeve) en Clementine Schuurman (Woonzorggroep Samen) ontdekt toepassingen die bewezen waardevol zijn voor de praktijk. Wat en welke technologie is nu echt van toegevoegde waarde voor de autonomie en het welzijn van de bewoner? Maar ook voor de medewerker?

Het eerste voorbeeld dat aan bod kwam in de bijeenkomst op 1 april jl. was de Medido in de regio Midden-Brabant. Projectleider Mattie Bakx nam het actieteam mee in hun praktijk, de mogelijkheden van Medido en de wijze waarop deze medicijndispenser is geïntroduceerd in de intramurale zorg. Henk-Herman Nap, adviseur bij Vilans en expert technologie in de zorg, heeft het actieteam geïnformeerd over de mogelijkheden en ervaringen met online-dagbesteding en warm contact, met de inzet technologie. [Lees en bekijk hier meer](#) over de eerste ervaringen.

Op 1 juli 2021 komt het actieteam voor de derde keer dit jaar online bijeen. In de zoektocht naar technologie die bewezen waarde toevoegt aan het leven van cliënten, komt slim incontinentiemateriaal continu aan de orde. Cliënten en medewerkers worden hier kennelijk blij van en tóch zien we dat deze technologie vaak niet verder komt dan de pilotfase.... Hoe komt dat toch? Zijn dat inderdaad de kosten (die eigenlijk altijd worden genoemd) die structurele inzet zo moeilijk maken?

Actieteam Samen Zeggenschap

Op 24 juni is het actieteam Samen Zeggenschap onder leiding van Ingrid Schoemaker en Corine Jansen van start gegaan. Op zoek naar nieuwe vormen van zeggenschap en medezeggenschap. Naast Amstelring nemen Innoforte, WilgaerdenLeekerweide, Sensire, Woonzorggroep Samen, Leyhoeve en Surplus deel in dit actieteam. In deze eerste bijeenkomst is vooral met elkaar gepraat over de visie op zeggenschap, op verschillende niveaus (cliënten, woongroepen, locatie, organisatie, omgeving). En over de huidige praktijk bij iedere deelnemer en ieders verwachtingen in dit actieteam. Afgesproken is om elkaar in september weer te gaan ontmoeten over het thema: 'Maatwerk'.

Inspiratiebijeenkomsten

In de afgelopen maanden is door enkele deelnemers het initiatief genomen om een (online) inspiratiebijeenkomst te organiseren. Het waren prachtige bijeenkomsten!

- 1 juni was op initiatief van Anton van Mansum (Surplus) de bijeenkomst: ['Waar zijn wij nou helemaal mee bezig'](#), een interactieve bijeenkomst waarin Jet Bussemaker (voorzitter van de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving) haar beschouwing gaf op de beweging Radicale vernieuwing en ze deze plaatste in een bredere context waarin we leven en werken. Ze nam ons mee in 5 'routes voor waardenafwegingen': alternatieven verkennen door reflectie (1), wendbaarheid vergroten (2), kwetsbaarheden erkennen (3), bouwen aan gedragen besluiten (4) en leren in onzekerheid (5).

Het was inspirerende bijeenkomst, waaraan circa 40 mensen (met name bestuurders, coördinatoren en verpleegkundigen) deelnamen. De beschouwing van Jet Bussemaker en hoogtepunten uit de gesprekken tussen deelnemers zijn terug te kijken en lezen [in dit impressieverslag](#).

- 22 juni was op initiatief van Jessie Wagemakers (Mijzo) de bijeenkomst: ['Werkelijk waardevol contact'](#). Tijdens deze bijeenkomst werden 10 inspirerende initiatieven besproken om als medewerkers en naasten daadwerkelijk in verbinding te zijn met bewoners. Een aantal initiatieven komen voort uit de praktijk bij deelnemers in de beweging Radicale vernieuwing. En een aantal initiatieven komen voort uit het programma [Leven Lang Leven](#) van Kennisland.

De centrale vraag van deze online inspiratie bijeenkomst was: hoe zorgen we dat waardevol contact gemeengoed wordt, onderdeel van het dagelijks leven en werk in het verpleeghuis? Ruim 100 mensen, vooral zorgmedewerkers, hebben deze bijeenkomst bijgewoond en een actieve bijdrage geleverd! Hou onze media in de gaten voor een verslag.

- 23 juni was op initiatief van Anton van Mansum (Surplus) de bijeenkomst: [Sociale Benadering Dementie](#) Enkele organisaties binnen de beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg werken met de Sociale Benadering Dementie. Deze benadering helpt om hun visie op vernieuwing van verpleeghuiszorg en thuiszorg praktisch te maken. Twee teams vertelden hun ervaringen en Anne-Mei The (initiatiefnemer van de Sociale Benadering

Dementie) deelde hoe belangrijk het is om de mens te blijven zien en open te blijven kijken (en niet alleen gericht te zijn op de ziekte dementie). Circa 135 mensen, een heel diverse groep van mensen met dementie, naasten, medewerkers, leidinggevend en bestuurders namen deel. In kleine groepen zijn zij hierover in gesprek gegaan.

Bestuurlijke leernetwerken

De drie bestuurlijke leernetwerken zijn weer bijeen geweest. De thema's waren:

- **Leiderschap in een crisis**, hoe ben je zelf voorbeeld voor anderen? Hoe hou je als bestuurder de balans in jezelf? Deze bijeenkomst was onder gespreksbegeleiding van [Vincent de Klerk](#).
- **Nieuwe vormen van (mede-)zeggenschap**. Met medewerking van Thom van Woerkom (coördinator LOC Waardevolle zorg) en Ingrid Schoemaker en Corine Jansen van Amstelring. De vorm van [Samen Zeggenschap](#), zoals wordt ontwikkeld binnen Amstelring is een inspirerend voorbeeld.
- **Consequenties van de vernieuwing voor de raad van toezicht**. Na een inleiding van Marius Buiting ([NVTZ](#)) bespraken de bestuurders hoe toezicht kan bijdragen aan de droom van Radicale vernieuwing. De conclusie is dat het dan niet alleen over de raad van toezicht kan gaan. Het raakt ook onder andere de bestuurder, de cliëntenraad en de personeelsvertegenwoordiging. En er kan ook gekeken worden of de omgeving van het huis (de buurtbewoners) een rol kunnen spelen bij het toezicht. Maatschappelijk toezicht zullen we meenemen in het nieuwe actieteam 'Samen Zeggenschap'. En we gaan samen met de NVTZ op zoek naar verdieping van dit thema in een nieuw te vormen leernetwerk voor bestuurders en toezichthouders (zie ook het volgende punt).

Vorbereiding leernetwerk voor toezichthouders en bestuurders

Naar aanleiding van de [online inspiratiebijeenkomst](#) die Miep van Es en Suzan Rechterschot (Innoforte) en Monique Wijnties (NVTZ) in januari hadden georganiseerd, is het idee ontstaan om een leernetwerk onder begeleiding van NVTZ te starten voor bestuurders en toezichthouders van deelnemende organisaties, die hier belangstelling voor hebben. Op 16 juni was een voorbereidend overleg.

Deelnemers Brentano, De Leyhoeve en Topaz nemen het initiatief. In de zomerperiode volgt een e-mailbericht waarin wordt gevraagd wie belangstelling heeft.

Bijeenkomsten coördinatoren

De coördinatoren in de beweging zijn op 15 april jl en 27 mei bijeen geweest. Deze bijeenkomsten hebben het karakter van intervisie: iedere keer nemen zo'n 10 tot 12 coördinatoren deel. In april is onder leiding van Emmely Hoek (Carintreggeland) een ingebrachte casus besproken. In mei hebben de coördinatoren, onder leiding van Frans Korf (Mijzo) stilgestaan bij hun rol. De coördinatoren hebben in hun eigen organisaties verschillende posities en rollen.

De organisaties in de beweging zijn verschillend: in cultuur, omvang en ontwikkelingsfase. Sommige organisaties nemen vanaf de start van de beweging deel, andere organisaties zijn later aangehaakt. Enkele coördinatoren zijn voor deze positie en rol vrijgesteld, de meeste coördinatoren vervullen deze rol als onderdeel van een andere functie (o.a. beleidsmedewerker, manager, directeur). In deze bijeenkomst hebben coördinatoren ervaringen uitgewisseld. Dit overleg wordt vooral ook benut om de onderlinge relaties op te bouwen, zodat je elkaar snel weet te vinden als dit nodig is.

Bijeenkomst samenwerking met ondersteunende diensten

Op 17 juni was er weer een online bijeenkomst over dit [thema](#) voor vertegenwoordigers van organisaties in de vernieuwingsbeweging die hiervoor belangstelling hebben. Brentano, De Leyhoeve, Land van Horne en Woonzorggroep Samen hebben ervaringen uitgewisseld. Deze bijeenkomsten zijn helpend en dat is ook de reden dat is afgesproken dat in november een volgende bijeenkomst wordt georganiseerd, liefst live bij één van de deelnemende organisaties. Afgesproken is het gesprek met elkaar te gaan voeren aan de hand van een casus, ook deze bijeenkomst krijgt het karakter van intervisie.

Bijeenkomst kwaliteitsplannen en kwaliteitsverslagen

Op initiatief van Gerjo Gloudemans (Santé Partners) is op 26 mei een online bijeenkomst geweest over de vraag: hoe willen we omgaan met het kwaliteitsplan en kwaliteitsjaarverslag? Naast Santé Partners namen mensen uit Surplus, Innoforte en Raffy-Lale-Leystroom deel. Gerjo schrijft op ons sociaal platform over de uitwisseling en de inzichten, lees daarvoor [hier verder](#).

Na de zomer wordt een vervolg georganiseerd, in het kader van het kwaliteitsplan dat organisaties voor 2022 maken.

Meer weten

Op www.radicalevernieuwing.nl kun je allerlei achtergrondinformatie vinden bij een of meer van bovenstaande onderwerpen. Via de thema's, deelnemerspagina's, trefwoorden bij berichten. Of via de zoekfunctie. Je vindt er informatie over de laatste ontwikkelingen en ook informatie over onderwerpen die in deze versie van de wetenswaardigheden niet aan bod kwamen. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan [hier](#), en voor de maandelijkse nieuwsbrief Radicale Vernieuwing Waarde-vol Onderwijs® [hier](#).